

VENDIM
Nr. 59, datë 17.9.2024

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Holta Zaçaj	kryetare;
Marsida Xhaferllari	anëtare;
Elsa Toska	anëtare;
Sonila Bejtja	anëtare;
Sandër Beci	anëtar;
Ilir Toska	anëtar;
Genti Ibrahim	anëtar;
Marjana Semini	anëtare;
Fiona Papajorgji	anëtare,

me sekretare Belma Lleshi, më datë 17.9.2024 mori në shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve çështjen nr. 6 (A) 2024 të Regjistrisë Themeltar, që u përket:

KËRKUES: Arben Malaj

SUBJEKTE TË INTERESUARA: Kuvendi i Republikës së Shqipërisë; Banka e Shqipërisë

OBJEKTI: Konstatimi i cenimit të së drejtës për proces të rregullt ligjor si rrjedhojë e mospërfundimit të gjyqimit të çështjes gjyqësore administrative nr. 31112-03039-86-2020, nr. akti 14002, datë 18.11.2020 nga Gjykata Administrative e Apelit.

Shfuqizimi i vendimit nr. 00-2023-4789, datë 21.11.2023, të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë, si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.

Dërgimi i çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 42, 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pika 1, shkronja “i”, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë (*Kushtetuta*); neni 6/1 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (*KEDNJ*); neni 71/a i ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar (*ligji nr. 8577/2000*).

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatoren e çështjes Fiona Papajorgji, mori në shqyrtim pretendimet e kërkuarit, i cili ka kërkuar pranimin e kërkesës, konstatoi mungesën e parashtrimeve me shkrim të subjekteve të interesuara, Kuvendit të Republikës së Shqipërisë (*Kuvendi*) dhe Bankës së Shqipërisë (*BSH*), si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

Rrethanat e çështjes

1. Shtetasi Arben Malaj (*kërkuari*) ka kryer detyrën e anëtarit të Këshillit Mbikëqyrës të BSH-së që prej muajit dhjetor 2018 deri në muajin dhjetor 2019. Grupi Parlamentar i Partisë Socialiste i përbërë nga 28 deputetë i është drejtuar Kryetarit të Kuvendit përmes shkresës nr. 2790, datë 15.7.2019, me propozim për shkarkimin e kërkuarit nga detyra e anëtarit të Këshillit Mbikëqyrës të BSH-së. Me

vendimin nr. 148/2019, datë 18.12.2019 të Kuvendit “Për shkarkimin e zotit Arben Malaj nga detyra e anëtarit të Këshillit Mbikëqyrës të BSH-së” (*vendimi nr. 148/2019*) kërkuesi është shkarkuar nga detyra.

2. Më datë 16.1.2020, kërkuesi ka paraqitur kërkesëpadi në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Tiranë, me objekt shfuqizimin tërësisht të vendimit nr. 148/2019 të Kuvendit; detyrimin e të paditurës, BSH-së, që t’i paguajë pagat që do të përfitonte në detyrën e anëtarit të Këshillit Mbikëqyrës të BSH-së nga data e ndërprerjes së marrëdhënieve financiare deri në datën e përfundimit të mandatit sipas ligjit; dhënien e vendimit me ekzekutim të përkohshëm, sipas nenit 317 të Kodit të Procedurës Civile (KPC).

3. Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Tiranë, me vendimin nr. 2392 (80-2020-2414), datë 15.10.2020, ka vendosur rrëzimin e saj si të pambështetur në ligj. Ajo ka arsyetuar se shkeljet e pretenduara nga kërkuesi në nxjerrjen e vendimit nr. 148/2019 të Kuvendit nuk justifikojnë paligjshmërinë e tij. Parashikimi ligjor për shkarkimin e tij nga detyra, sipas parashikimit të nenit 47, pika 1, të ligjit nr. 8269, datë 23.12.1997, “Për Bankën e Shqipërisë”, të ndryshuar (*ligji nr. 8269/1997*), për shkakun e përcaktuar në shkronjën “d” të tij nuk është joproportional dhe në shkelje të nenit 17 të Kushtetutës. Masa e shkarkimit nga detyra është e vetmja e parashikuar nga dispozita në fjalë, ndaj akti i prodhuar nga Kuvendi nuk mund të dispononte për një mjet që do të cenonte më pak interesat e kërkuesit. Gjithashtu, ajo ka argumentuar se përfitimet financiare dhe pagimi i pagës deri në përfundimin e mandatit është kërkim që rrjedh nga paligjshmëria e pretenduar e aktit të shkarkimit nga detyra, ndaj ai nuk qëndron në kushtet kur u gjykua se vendimi objekt shqyrtimi nuk duhej shfuqizuar. Po kështu, gjykata e shkallës së parë ka vlerësuar se kërkesa e posaçme për dhënien e vendimit me ekzekutim të përkohshëm, sipas nenit 317 të KPC-së, është e lidhur ngushtësisht me disponimin e gjykatës për pranimin e padisë, qoftë edhe pjesërisht. Sipas gjykatës, në kushtet kur padia ishte vlerësuar se nuk duhej pranuar, nuk ka vend as për ekzekutimin e përkohshëm të vendimit.

4. Më datë 2.11.2020, kërkuesi ka paraqitur ankim kundër vendimit të gjykatës administrative të shkallës së parë të lartpërmendur. Çështja administrative nr. 31112-03039-86-2020 është regjistruar në Gjykatën Administrative të Apelit më datë 18.11.2020 me numër akti 14002.

5. Më datë 31.8.2023, kërkuesi ka paraqitur kërkesë në Gjykatën Administrative të Apelit, me objekt konstatimin e shkeljes së afatit të arsyeshëm të gjykimit nga kjo gjykatë, duke kërkuar përsheptimin e procedurave gjyqësore për gjykimin e çështjes. Kjo kërkesë i është përcjellë Gjykatës së Lartë me shkresën nr. 1695/1 prot., datë 6.10.2023 dhe është regjistruar më datë 10.10.2023 në atë gjykatë. Në vijim, gjyqtari relator i Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë ka konstatuar se kërkesës së kërkuesit i mungonte nënshkrimi i avokatit dhe akti i përfaqësimit, ndaj me vendimin e ndërmjetëm të datës 17.10.2023 për plotësim të metash të kërkesës, ka vendosur t’i caktojë kërkuesit një afat 5-ditor për plotësimin e saj.

6. Më datë 20.10.2023, kërkuesi ka plotësuar të metat e kërkesës, duke e paraqitur atë në Gjykatën e Lartë së bashku me aktin e përfaqësimit të mbrojtësit të tij ligjor. Sipas kërkuesit, çështja ndodhej për gjykim prej më shumë se 2 vjetësh e gjysmë në këtë gjykatë, ndërkohë që afati i arsyeshëm, sipas nenit 399/2, shkronja “a”, të KPC-së, është deri 1 (një) vit; në faqen zyrtare të kësaj gjykate nuk konstatohet ndonjë vendimmarrje për pezullim gjykimi ose veprim tjetër procedural, i cili do të mund të justifikonte shkeljen, tejzgjatjen e afatit të arsyeshëm të gjykimit të çështjes në fjalë, sikurse është parashikuar në nenin 399/2, shkronja “a”, të KPC-së; kjo çështje administrative bën pjesë në kategorinë e çështjeve të përcaktuara në kreun II, pika 3.1 të vendimit nr. 78, datë 30.5.2019, “Për kalendarin e shqyrtimit të çështjeve në gjykatën e apelit” (*vendimi nr. 78/2019*) të Këshillit të Lartë Gjyqësor (KLGGJ), për të cilën mund të ushtrohej e drejta e kërimit për përsheptimin e gjykimit të saj përpara Gjykatës Administrative të Apelit; tejzgjatja e afateve të gjykimit të çështjes në fjalë, pavarësisht shkakut të ngarkesës, përbën shkelje të standardeve të vendosura nga jurisprudenca e Gjykatës

Kushtetuese (*Gjykata*) dhe Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (*GJEDNJ*), pasi çështjet e prapambetura nuk përbëjnë arsye të vlefshme për të justifikuar tejkalimin e afatit të arsyeshëm.

7. Gjykata e Lartë ka kërkuar mendim me shkrim nga Gjykata Administrative e Apelit, e cila me shkresën nr. 1986/1 prot., datë 24.10.2023, ka dërguar informacionin e gjyqtarit relator për çështjen e parashtruar nga kërkuesi. Sipas gjyqtarit relator, në gjykatën e apelit çështja e kërkuetit i ka kaluar atij përmes shortit elektronik të datës 26.9.2023 dhe në dosjen gjyqësore nuk ka kërkesë për përsheptimin e gjykimit. Ngarkesa e tij deri në atë moment ishte 2754 çështje. Po sipas tij, kërkesa për shkelje të afatit të arsyeshëm ishte paraqitur nga kërkuesi pa u plotësuar afati 30-ditor i gjykimit në Gjykatën Administrative të Apelit, nisur ky afat nga data 26.9.2023 (data e shortit për kalimin e shqyrtimit të çështjes atij gjyqtari relator). Gjithashtu, ai ka theksuar se në rastin konkret nuk ishte shkelur afati i arsyeshëm, pasi ngarkesa e tij në çështje ishte e madhe, si dhe nuk ishte plotësuar afati 30-ditor, sipas nenit 48/2 të ligjit nr. 49/2012, datë 3.5.2012, “Për gjykatat administrative dhe gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative”, të ndryshuar (*ligji nr. 49/2012*).

8. Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2023-4789, datë 21.11.2023, ka vendosur mospranimin e kërkesës së kërkuetit për shkelje të afatit të arsyeshëm dhe përsheptimin e gjykimit të çështjes administrative nga Gjykata Administrative e Apelit, me arsyetimin se nuk konstatohet zvarritje e qëllimshme e procesit nga gjyqtari relator. Sipas saj, në kuptim të nenit 399/2, pika 3, të KPC-së, si rrethanë që shkakton pamundësi objektive për procedim, në thelb, përbënte edhe volumi i madh i çështjeve të mbetura pa gjykuar për një kohë të gjatë.

9. Më datë 22.2.2024, kërkuesi i është drejtuar Gjykatës me ankim kushtetues individual, sipas objektit të tij. Me vendimin e datës 5.4.2024, Kolegji i Gjykatës ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve.

II

Pretendimet në Gjykatën Kushtetuese

10. **Kërkuesi**, në mënyrë të përmbledhur, ka pretenduar se i është cenuar e drejta për proces të rregullt ligjor, e garantuar nga neni 42 i Kushtetutës, në drejtim të:

10.1 *Së drejtës për gjykim brenda një afati të arsyeshëm*, pasi Gjykata Administrative e Apelit ka tejkualuar afatin e arsyeshëm në gjykimin e çështjes, e cila është regjistruar në këtë gjykatë më datë 18.11.2020 dhe ende nuk është gjykuar. Pavarësisht kësaj situate faktike, Gjykata e Lartë ka vendosur rrëzimin e kërkesës për konstatimin e tejkalimit të afatit të arsyeshëm, në kundërshtim me jurisprudencën e Gjykatës dhe atë të GJEDNJ-së, duke e bazuar vendimmarrjen e saj në pamundësinë objektive të shqyrtimit të çështjes për shkak të ngarkesës prej 2754 çështjesh gjyqësore administrative që ka në gjykim gjyqtari relator i çështjes. Gjykata Administrative e Apelit nuk rezulton që të ketë pezulluar çështjen për shkaqe ligjore ose që ajo të jetë shtyrë për shkak të kërkesave të palës kërkuetese, si dhe nuk janë shfaqur rrethana të pamundësisë objektive për procedim, sipas nenit 399/2, pika 3, të KPC-së. Prej kësaj gjykate nuk janë ndërmarrë veprime të menjëhershme dhe efektive për rregullimin e situatës, në kushtet e tejkalimit të afatit ligjor të parashikuar në nenin 399/2, shkronja “a”, të KPC-së. Çështja që kërkohet të zgjidhet nga kjo gjykatë është specifike dhe e ndjeshme, prandaj ajo duhet ta marrë në konsideratë dhe ta zgjidhë atë sa më shpejt të jetë e mundur. Vonesa e tepërt e gjykimit të saj rrezikon efektivitetin e vetë sistemit të drejtësisë, në sytë e publikut, si dhe perceptimin e tij për dhënien e drejtësisë nga gjykata.

11. **Subjektet e interesuara**, Kuvendi dhe BSH-ja, nuk kanë paraqitur prapësime me shkrim, edhe pse janë njoftuar rregullisht.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e kërkuarit

12. Çështja e legjitimitimit (*locus standi*) është një ndër aspektet kryesore që lidhet me nisjen e një procesi kushtetues. Referuar neneve 131, pika 1, shkronja “F” dhe 134, pikat 1, shkronja “I” dhe 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të ligjit nr. 8577/2000, çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private dhe publike, mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë kriteret e nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, që lidhen me shterimin e mjeteve juridike, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësuar në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale dhe mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur.

13. Kërkuar, si bartës i të drejtave dhe lirive themelore të parashikuara nga Kushtetuta, legjitimohet *ratione personae*, bazuar në nenet 131, pika 1, shkronja “F” dhe 134, pika 1, shkronja “I”, të Kushtetutës, pasi është palë ndërgjyqëse në procesin gjyqësor në gjykatën e apelit, për të cilin ka ngritur pretendime në drejtim të standardit të gjykimit brenda një afati të arsyeshëm.

14. Një kriter tjetër është *shterimi i mjeteve juridike efektive*, i parashikuar nga neni 131, pika 1, shkronja “F”, i Kushtetutës dhe neni 71/a, pika 1, shkronja “a”, i ligjit nr. 8577/2000, që kërkon shfrytëzimin në rrugë normale të mjeteve juridike efektive, të cilat janë të përshtatshme, të disponueshme dhe të frytshme për një çështje konkrete. Për sa u përket kërkesave për konstatimin e cenimit të së drejtës për gjykim brenda afatit të arsyeshëm, Gjykata ka mbajtur qëndrimin se legjislacioni i brendshëm tashmë parashikon mjete juridike efektive që i ofrojnë individit rezultate konkrete për rivendosjen e kësaj të drejte kushtetuese. Në këtë kuptim, individit duhet t’u drejtohet gjykatave të zakonshme, në përputhje me parashikimet e neneve 399/2 e vijues të KPC-së, dhe vetëm pasi të ketë shteruar garancitë e mbrojtjes që i ofrohen nga juridiksioni i zakonshëm gjyqësor, ai mund të vërë në lëvizje gjykimin kushtetues (*shih vendimet nr. 46, datë 3.10.2023; nr. 44, datë 26.9.2023; nr. 2, datë 17.2.2022 të Gjykatës Kushtetuese*).

15. Gjykata vëren se kërkuar, në kushtet e mungesës së një vendimarrjeje të Gjykatës Administrative të Apelit për çështjen e tij, i është drejtuar asaj me kërkesën e datës 31.8.2023 për konstatimin e cenimit të afatit të arsyeshëm dhe përsheptimin e gjykimit. Kjo kërkesë është përcjellë në Gjykatën e Lartë më datë 10.10.2023, dhe pas plotësimit të të metave të saj është regjistruar më datë 20.10.2023 në këtë gjykatë. Me vendimin nr. 00-2023-4789, datë 21.11.2023, Gjykata e Lartë ka vendosur mospranimin e kërkesës, ndaj i vetmi mjet në dispozicion të kërkuarit për rivendosjen e së drejtës së pretenduar të cenuar është ankimi kushtetues individual. Për rrjedhojë, Gjykata çmon se kërkuar e ka përmbushur kriterin e shterimit të mjeteve juridike efektive, të parashikuar nga neni 131, pika 1, shkronja “F”, i Kushtetutës dhe neni 71/a, pika 1, shkronja “a”, i ligjit nr. 8577/2000.

16. Për sa i përket legjitimitimit *ratione temporis*, Gjykata vëren se jo vetëm që shkelja është vazhduese, por vendimi i Gjykatës së Lartë është i datës 21.11.2023, kurse ankimi kushtetues individual është paraqitur dhe regjistruar në Gjykatë më datë 22.2.2024, ndaj në këto kushte Gjykata vlerëson se ankimi kushtetues individual i kërkuarit është paraqitur brenda afatit ligjor 4-mujor të parashikuar nga neni 71/a, pika 1, shkronja “b”, i ligjit nr. 8577/2000.

17. Në lidhje me legjitimitimin *ratione materiae*, në thelb, objekt i ankimit kushtetues individual është tejzgjatja e procedurave gjyqësore për shqyrtimin e çështjes së kërkuarit në gjykatën e apelit, i cili, në kuptim të neneve 42 dhe 131, pika 1, shkronja “F”, të Kushtetutës, bën pjesë në juridiksionin kushtetues dhe do të analizohet në vijim në këndvështrim të së drejtës për gjykim brenda afatit të arsyeshëm.

B. Për themelin e pretendimeve

B.1 Për cenimin e së drejtës për gjykim brenda një afati të arsyeshëm

18. Kërkuesi ka pretenduar se Gjykata Administrative e Apelit ka tejkaluar afatin e arsyeshëm në gjykimin e çështjes, e cila është regjistruar në këtë gjykatë më datë 18.11.2020 dhe ende nuk është gjykuar. Pavarësisht kësaj situatë faktike, Gjykata e Lartë ka vendosur rrëzimin e kërkesës për konstatimin e tejkalimit të afatit të arsyeshëm, në kundërshtim me jurisprudencën e Gjykatës dhe atë të GJEDNJ-së, duke e bazuar vendimmarrjen e saj në pamundësinë objektive të shqyrtimit të çështjes për shkak të ngarkesës së çështjeve gjyqësore që ka në gjykim gjyqtari relator i çështjes. Gjykata Administrative e Apelit nuk rezulton që të ketë pezulluar çështjen për shkaqe ligjore ose që ajo të jetë shtyrë për shkak të kërkesave të palës kërkuese, si dhe nuk janë shfaqur rrethana të pamundësisë objektive për procedim, sipas nenit 399/2, pika 3, të KPC-së. Prej kësaj gjykate nuk janë ndërmarrë veprime të menjëhershme dhe efektive për rregullimin e situatës, në kushtet e tejkalimit të afatit ligjor të parashikuar në nenin 399/2, shkronja “a”, të KPC-së. Çështja që kërkohet të zgjidhet nga kjo gjykatë është specifike dhe e ndjeshme, prandaj ajo duhet ta marrë në konsideratë dhe ta zgjidhë atë sa më shpejt të jetë e mundur.

19. Neni 42 i Kushtetutës përcakton se kushdo, për mbrojtjen e të drejtave, lirive dhe interesave të tij kushtetues dhe ligjorë, ka të drejtën e një gjykimi të drejtë dhe publik brenda një afati të arsyeshëm. Në jurisprudencën e saj Gjykata ka vlerësuar se kohëzgjatja e gjykimit, normalisht, llogaritet nga momenti i fillimit të procesit gjyqësor deri në dhënien e vendimit dhe se në kohëzgjatjen e përgjithshme të gjykimit nuk përjashtohen vonesat e shkaktuara nga zbatimi i reformës në drejtësi, pasi barra e këtyre vonesave nuk duhet të zhvendoset te palët ndërgjyqëse (*shih vendimet nr. 43, datë 4.6.2024; nr. 37, datë 7.5.2024; nr. 21, datë 4.4.2024 të Gjykatës Kushtetuese*).

20. Në rastin konkret, Gjykata vëren se kërkuesi i është drejtuar Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Tiranë, më datë 16.1.2020, duke kërkuar shfuqizimin e vendimit të Kuvendit për shkarkimin e tij nga detyra e anëtarit të Këshillit Mbikëqyrës të BSH-së, e, për pasojë, detyrimin për pagesën e pagave që do të përfitonte në këtë detyrë nga data e ndërprerjes së marrëdhënieve financiare deri në datën e përfundimit të mandatit sipas ligjit. Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Tiranë ka vendosur rrëzimin e padisë së kërkuesit si të pambështetur në ligj. Kundër këtij vendimi, më datë 2.11.2020, kërkuesi ka paraqitur ankim. Si rezultat nga momenti i regjistrimit të çështjes në Gjykatën Administrative të Apelit (18.11.2020) deri në shqyrtim e saj në Gjykatë kanë kaluar pothuajse 4 vjet dhe ende nuk ka një vendimmarrje për të.

21. Lidhur me afatet e gjykimit të mosmarrëveshjes administrative, KPC-ja në grupin e rregullave për mjetet e ankimit për konstatimin e shkeljeve të gjykimit brenda afatit të arsyeshëm, ka përcaktuar afatin 1-vjeçar për përfundimin e gjykimit në shkallë të dytë (neni 399/2, pika 1, shkronja “a”, i KPC-së). Kjo nënkupton se formalisht gjykimi i çështjes në Gjykatën Administrative të Apelit ka tejkaluar afatin e përcaktuar ligjor.

22. Në vështrim të standardeve të mësipërme, për të vlerësuar nëse në rastin në shqyrtim ka pasur tejzgjatje të paarsyeshme të afatit, pra nëse kërkuesit i është cenuar e drejta kushtetuese për proces të rregullt në këtë aspekt, Gjykata do të analizojë rrethanat e veçanta të çështjes konkrete dhe kriteret e vendosura nga jurisprudenca kushtetuese që lidhen me: (i) sjelljen e kërkuesit; (ii) kompleksitetin e çështjes; (iii) sjelljen e autoriteteve; (iv) rëndësinë e asaj çfarë rrezikon kërkuesi (*shih vendimet nr. 68, datë 7.12.2023; nr. 6, datë 16.2.2023; nr. 13, datë 26.5.2022 të Gjykatës Kushtetuese*).

23. Në lidhje me *sjelljen e kërkuesit* Gjykata vëren se sikurse ka pranuar edhe Gjykata e Lartë (*shih paragrafin 18 të vendimit të Gjykatës së Lartë*) nuk konstatohet ndonjë sjellje e kërkuesit në veçanti ose e palëve në përgjithësi që të ketë ndikuar në kohëzgjatjen e procesit, për sa kohë që nga regjistrimi i çështjes në Gjykatën Administrative të Apelit e deri në shqyrtimin e saj në Gjykatë, nuk është kryer ndonjë veprim procedural. Për rrjedhojë, Gjykata vlerëson se nuk rezulton që kërkuesi ose palët në proces të jenë bërë shkak ose të kenë shkaktuar vonesa në gjykimin e çështjes.

24. Për sa i takon *kompleksitetit të çështjes*, Gjykata vëren se mosmarrëveshja objekt gjykimi është e natyrës administrative, që rregullohet nga ligji nr. 49/2012. Si palë në gjykimin në shkallë të parë, krahas kërkuarit, kanë qenë Kuvendi dhe BSH-ja dhe në objektin e padisë kërkohet shfuqizimi i vendimit të Kuvendit, përmes të cilit kërkuar është shkarkuar nga detyra e anëtarit të Këshillit Mbikëqyrës të BSH-së, detyrimin e BSH-së për të paguar pagat që ai do të përfitonte në këtë detyrë nga data e ndërprerjes së marrëdhënieve financiare deri në datën e përfundimit të mandatit sipas ligjit, si dhe dhënia e vendimit për ekzekutim të përkohshëm. Në këtë çështje gjykata administrative e shkallës së parë ka vendosur rrëzimin e padisë së kërkuarit, i cili nëpërmjet ankimit ka vënë në lëvizje Gjykatën Administrative të Apelit. Gjykata vlerëson se, ashtu si edhe vetë Gjykata e Lartë ka çmuar (*shih paragrafin 18 të vendimit të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë*), çështja nuk paraqitet komplekse nga ana e saj për të justifikuar kohëzgjatjen e shqyrtimit të saj.

25. Për sa i përket *sjelljes së autoriteteve*, Gjykata vëren se çështja e kërkuarit është në pritje për shqyrtim në gjykatën e apelit tashmë prej pothuajse 4 vjetësh, ndërsa kohëzgjatja totale e procedurave nga momenti i paraqitjes së padisë në gjykatën e shkallës së parë është pothuajse 5 vjet. Nga të dhënat e marra nga gjykata e apelit, çështja i është nënshtruar disa herë procedurës së rishortimit dhe më datë 12.12.2023 i ka kaluar për gjykim gjyqtarës relatore N. H., e cila aktualisht ka në ngarkim 2243 çështje. Çështja e kërkuarit është regjistruar në Gjykatën Administrative të Apelit më datë 18.11.2020, ndërkohë që aktualisht në këtë gjykatë janë në radhë për gjykim çështjet e regjistruara në vitin 2017, si dhe çështjet me përshpejtim shqyrtimi me kërkesë të palëve sipas vendimit nr. 78/2019 të KLGJ-së.

26. Bazuar në treguesit e mësipërm, Gjykata vlerëson se kohëzgjatja e gjyimit të çështjes së kërkuarit lidhet me ngarkesën e lartë në gjykatën e apelit shkaktuar nga zbatimi i reformës në drejtësi.

27. Në këtë drejtim, Gjykata thekson në mënyrë të përsëritur se pavarësisht rëndësisë dhe përfitimeve që sjellin reformat në sektorin e drejtësisë, ligjvënësi ka për detyrë të marrë masat dhe të gjejë mjetet e duhura për ndryshimin e gjendjes faktike, me qëllim që ligjet të zbatohen dhe gjykatat e të gjitha niveleve të funksionojnë normalisht (*shih vendimet nr. 2, datë 17.2.2022; nr. 37, datë 5.11.2021; nr. 35, datë 1.11.2021 të Gjykatës Kushtetuese*). Gjithsesi, kjo gjendje është duke u zgjatur prej disa vitesh, prandaj edhe metodat e identifikuar nga vetë gjykatat dhe KLGJ-ja, në cilësinë e organit kushtetues që ka përgjegjësinë për të siguruar mbarrëvajtjen e pushtetit gjyqësor (neni 147, pika 1, i Kushtetutës), tregojnë se mekanizmat e parashikuar nga nenet 399/1-399/12 të KPC-së i shërbejnë një kohe normale të veprimtarisë gjyqësore, pra jo situatës së jashtëzakonshme, në pikëpamje të volumit, që ndodhet tashmë sistemi i drejtësisë (*shih vendimet nr. 43, datë 4.6.2024; nr. 21, datë 4.4.2024 të Gjykatës Kushtetuese*).

28. Së fundmi, në lidhje me *rëndësinë e asaj çfarë rrezikon kërkuar*, Gjykata ka vlerësuar se disa kategori çështjesh, për shkak të natyrës së tyre, kërkojnë përshpejtim të posaçëm të gjyimit, nisur nga interesi veçanërisht i lartë i kërkuarit. Disa çështje që lidhen me interesa “vetjakë e jetësorë” nevojitet të trajtohen me shpejtësi e përparësi. Të tilla janë çështjet që kërkojnë “kujdes të veçantë” ose “kujdes të jashtëzakonshëm”, si ato që lidhen me statusin civil, kujdestarinë e fëmijëve, marrëdhëniet e punësimit, sëmundjet e pashërueshme, pensionin. Lista e këtyre çështjeve nuk mund të jetë shteruese dhe kriteri i interesit të kërkuarit në proces verifikohet nga Gjykata rast pas rasti (*shih vendimet nr. 43, datë 4.6.2024; nr. 21, datë 4.4.2024, nr. 6, datë 16.2.2023 të Gjykatës Kushtetuese*).

29. Në rastin në shqyrtim, Gjykata vëren se në thelb të objektit të çështjes së kërkuarit është detyrimi për pagimin e shpërblimit që ai do të përfitonte deri në përfundimin e mandatit si anëtar i Këshillit Mbikëqyrës të BSH-së, për shkak të shkarkimit të tij nga detyra, sipas kërkuarit, në shkelje të rëndë të ligjit, Kushtetutës dhe KEDNJ-së. Në këtë drejtim konstatohet se detyra si anëtar i Këshillit Mbikëqyrës të BSH-së, sipas nenit 46 të ligjit nr. 8269/1997, nuk e pengon individin që mban këtë pozicion të kryejë njëkohësisht edhe detyra të tjera, me përjashtim të atyre që janë të papajtueshme me këtë funksion (Presidenti i Republikës, deputeti, anëtar i Këshillit të Ministrave ose punonjësi,

administratori, aksionari me pjesëmarrje ndikuese në bankat e nivelit të dytë ose në subjekte që licencohen nga BSH-ja). Kjo nënkupton se aktiviteti si anëtar i Këshillit Mbikëqyrës të BSH-së nuk mund të jetë i vetmi funksion që ai mund të ushtrojë e, për pasojë, edhe shpërblimi prej kësaj detyre nuk është i vetmi burim jetese për të.

30. Për sa më lart, me shkresën e datës 12.4.2024 kërkuesit i është kërkuar paraqitja (nëse ka) e argumenteve shtesë, ndër të tjera, për rëndësinë e saj çfarë ai rrezikon nga kohëzgjatja e procesit gjyqësor. Kërkuesi ka zgjedhur të mos paraqesë argumente shtesë në këtë drejtim. Prandaj, bazuar në argumentet e paraqitura në kërkesë, Gjykata vlerëson se kërkuesi nuk ka arritur të parashtrojë shkaqe të mjaftueshme për të provuar se çështja e tij është e një natyre të tillë që interesi i tij rrezikohet në shkallë të konsiderueshme nga kohëzgjatja e procedurave gjyqësore. Për rrjedhojë, Gjykata arrin në përfundimin se çështja e tij, për shkak të natyrës që ka, lidhet me interesa *vetjakeë*, por jo *jetësorë*, të tilla që duhet të shqyrtohen me prioritet nga gjykatat e juridiksionit të zakonshëm. Në këto kushte, në lidhje me rëndësinë e asaj çfarë rrezikon kërkuesi për shkak të vonesës së gjykatës së apelit në shqyrtimin e çështjes së tij, Gjykata vlerëson se në kontekst të rrethanave të rastit, kërkuesi nuk ka argumentuar dhe provuar rrezikun për interesat e tij, natyra dhe rëndësia e të cilëve të justifikojë trajtimin me përparësi dhe shpejtësi të veçantë të çështjes së tij.

31. Bazuar në këto të dhëna, duke vlerësuar së bashku përfundimet e analizës të secilës prej kritereve të mësipërme që janë përcaktuese të kohëzgjatjes së arsyeshme të procesit, në kuptim të rëndësisë së asaj çfarë rrezikon kërkuesi, Gjykata çmon se çështja e tij nuk përbën shkak të arsyeshëm në aspektin kushtetues për t'u shqyrtuar me prioritet, prandaj kërkesa duhet të rrëzohet.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese, në mbështetje të neneve 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pika 1, shkronja “I”, të Kushtetutës, si dhe nenit 72 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, me shumicë votash,

VENDOSI:

1. Rrëzimin e kërkesës.

Ky vendim është përfundimtar dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Marrë, më 17.9.2024.

Shpallur, më 9.10.2024.

Kryetare: Holta Zaçaj

Anëtarë: Elsa Toska, Ilir Toska, Sandër Beci, Sonila Bejtja, Fiona Papajorgji, Marjana Semini, Genti Ibrahim

Anëtar kundër: Marsida Xhaferllari

MENDIM PAKICE

1. Në gjykimin kushtetues të vënë në lëvizje nga kërkuesi Arben Malaj me objekt konstatimin e cenimit të së drejtës për një proces të rregullt ligjor në aspektin e gjykimit brenda një afati të arsyeshëm, shfuqizimin e vendimit të Gjykatës së Lartë që ka rrëzuar kërkesën e tij për konstatimin e shkeljes si të papajtueshëm me Kushtetutën dhe dërgimin e çështjes për rishqyrtim në atë gjykatë, jam kundër vendimit të shumicës për rrëzimin e kërkesës, pasi vlerësoj se ankimi kushtetues individual është i

bazuar, ndaj, si i tillë, duhej pranuar. Në mbështetje të nenit 132, pika 3, të Kushtetutës dhe nenit 72, pika 8, të ligjit nr. 8577/2000, që parashikojnë publikimin e mendimit të pakicës së bashku me vendimin përfundimtar të Gjykatës, parashtroj në vijim argumentet që mbështesin qëndrimin tim kundër.

2. Nga të dhënat e çështjes rezulton se kërkuesi ka ushtruar detyrën e anëtarit të Këshillit Mbikëqyrës të BSH-së, përreth 1 vit (dhjetor 2018 - dhjetor 2019), deri kur mbështetur në kërkesën e Grupit Parlamentar të Partisë Socialiste, ai është shkarkuar nga detyra. Ai e ka kundërshtuar vendimin e shkarkimit në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Tiranë, e cila, me vendimin e datës 15.10.2020, e ka rrëzuar padinë si të pambështetur në ligj. Kundër këtij vendimi kërkuesi ka paraqitur apel dhe çështja e tij është regjistruar në Gjykatën Administrative të Apelit më datë 18.11.2020. Në kushtet kur çështja e tij nuk po shqyrtohej në shkallë të dytë, kërkuesi, më datë 31.8.2023, ka paraqitur kërkesë për konstatimin e shkeljes së afatit të arsyeshëm të gjykimit dhe përshpejtimin e procedurave për gjykimin e çështjes (*kërkesa për përshpejtimin e procedurave*). Pasi kërkesa është përcjellë në Gjykatën e Lartë, gjyqtari relator ka konstatuar se kërkesës i mungonte nënshkrimi i avokatit dhe akti i përfaqësimit, ndaj me vendimin e ndërmjetëm të datës 17.10.2023 e ka kthyer atë për plotësim të metash. Në vijim, pas plotësimit të të metave, Gjykata e Lartë, më datë 21.11.2023, ka vendosur mospranimin e kërkesës, me arsyetimin se nuk konstatohet zvarritje e qëllimshme e procesit nga gjyqtari relator dhe se në kuptim të nenit 399/2, pika 3, të KPC-së, si rrethanë që shkakton pamundësi objektive për procedim, në thelb, përbënte edhe volumi i madh i çështjeve të mbetura pa gjykuar për një kohë të gjatë. Në këto rrethana, kërkuesi i është drejtuar Gjykatës më datë 22.2.2024 me ankim kushtetues individual.

3. Shumica pasi ka shqyrtuar kërkesën në këndvështrim të së drejtës për gjykim brenda afatit të arsyeshëm ka vendosur rrëzimin e saj. Konkretisht, ajo ka analizuar rrethanat e veçanta të çështjes dhe kriteret e vendosura nga jurisprudenca kushtetuese duke konkluduar se: (i) në drejtim të *sjelljes së kërkuetit* nuk rezulton që ai ose palët në proces të jenë bërë shkak ose të kenë shkaktuar vonesa në gjykimin e çështjes (*shih paragrafin 23 të vendimit*); (ii) lidhur me *kompleksitetin e çështjes* ajo nuk është e atillë për të justifikuar kohëzgjatjen e shqyrtimit të saj (*shih paragrafin 24 të vendimit*); (iii) për sa i takon *sjelljes së autoriteteve*, kohëzgjatja e gjykimit të çështjes lidhet me ngarkesën e lartë në gjykatën e apelit, shkaktuar nga zbatimi i reformës në drejtësi, pasi sipas të dhënave të asaj gjykate, çështja i është nënshtruar disa herë procedurës së rishortimit dhe gjyqtarja relatore aktuale ka në ngarkim 2243 çështje, ndërsa janë në radhë për gjykim çështjet e regjistruara në vitin 2017 (*shih paragrafët 25–26 të vendimit*); (iv) në lidhje me *rëndësinë e asaj çfarë rrezikon kërkuetin*, ai nuk ka argumentuar dhe provuar rrezikun për interesat e tij, natyra dhe rëndësia e të cilave të justifikojë trajtimin me përparësi dhe shpejtësi të veçantë të çështjes së tij, pasi ndonëse çështja lidhet me interesat vetjakë ato nuk janë jetësore, në kushtet kur thelbi lidhet me detyrimin për pagimin e shpërblimit për shkak të shkarkimit nga detyra, i cili nuk është i vetmi burim jetese për kërkuetin (*shih paragrafët 29–30 të vendimit*).

4. Ndonëse bashkohem me vlerësimin e shumicës për sa u takon tre kriteret e para që lidhen me *sjelljen e kërkuetit*, *kompleksitetin e çështjes* dhe *sjelljen e autoriteteve*, nuk pajtohem me vlerësimin e saj për sa i përket kriterit të katërt, pra me *rëndësinë e asaj çfarë rrezikon kërkuetin*.

5. Në parim jam dakord se në ndryshim nga proceset gjyqësore ku vendosen të drejta vetjake dhe tepër të rëndësishme për individin, në rastin konkret interesi thelbësor i kërkuetit në proces – kundërshtimi i shkarkimit nga detyra, *prima facie* nuk përbën interes prioritar, në kuptimin që gjykatat të kenë detyrimin të përshpejtojnë gjykimin. Megjithatë, duhet theksuar se verifikimi i rëndësisë të së drejtës materiale në procesin gjyqësor merr rëndësi dhe bëhet përcaktues në rastet kur kohëzgjatja e gjykimit, kompleksiteti i çështjes dhe sjellja e autoriteteve janë të tilla që vështirësojnë nxjerrjen e një përfundimi për respektimin e së drejtës për gjykim brenda një afati të arsyeshëm. Përdorimi i këtij kriteri në mënyrë të veçantë dhe zbatimi i tij si faktor përcaktues në çdo rast nuk përputhet me

vlerësimin “nën dritën e rrethanave të çdo rasti konkret” që ka vendosur jurisprudenca kushtetuese (*shih vendimet nr. 3, datë 17.2.2022; nr. 33, datë 1.11.2021; nr. 12, datë 5.3.2012 të Gjykatës Kushtetuese*). Po kështu, nëse ky kriter vlerësohet në mënyrë të veçuar dhe me vlerë përcaktuese për pranimin e ankimit të individëve, atëherë rrezikohet të cenohet thelbi i së drejtës kushtetuese për proces të rregullt, sipas nenit 42 të Kushtetutës, duke e kufizuar/eliminuar atë për individët që zhvillojnë një proces gjyqësor për mbrojtjen e atyre të drejtave të ligjshme që nuk përfshihen në kategorinë e interesave prioritare.

6. Për sa më lart, çmoj se Gjykata duhej të kishte vendosur pranimin e kërkesës, shfuqizimin e vendimit të Gjykatës së Lartë, që ka rrëzuar kërkesën për përsheptimin e procedurave dhe detyrimin e Gjykatës Administrative të Apelit për të gjykuar çështjen brenda një afati të arsyeshëm, duke vlerësuar edhe rrethanat që lidhen me numrin e ulët të gjyqtarëve, numrin e lartë të çështjeve dhe volumin e punës së trupit gjykues konkret në atë gjykatë.

Anëtare: Marsida Xhaferllari